

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Hora tertia Ecckius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

Contra Eckius!

¶ Quia actus noster est disputatio non prelectio domini concepta et ad fastidium dicitur tenendum dico ad primum placere mihi dicit Augustinus expositione de gratia et libero arbitrio capitibus. c. 15. 16. et 20. Quoniam sanctus pater illis locis liberi arbitrii iura sunt illibata sed si volueris et illud quod est necessarium non obtineat gratia sed dei cooperantem et ita cooperantem ut boni operis actio deo et gratie ut principaliter agentibus merito tribuatur. unde christiani hominis est et gratia predicare et simul liberi arbitrii preterit defendere ut doctus augustinus. li. 2. ca. 18. de Baptismo parvulorum docuit et facit Ambrosius in vestibulo de vocacione omnium gentium admonuit Hieronymus. quocumque li. 3. adversus Pelagium hoc sibi studium fuisse affirmat ut omnipotentia dei simul cum libero arbitrio assereret.

Fonte occurrit mihi. dicitur Eckius

¶ Quod vero secundo ornatus Doctor me admonet ne hominibus adhuc rudibus tumorem superbie ingeram cum liberi arbitrii defensione hinc debet hoc de me suspicari ita enim liberi arbitrii contra Manicheorum perniciam defendo ut gratiam ei velut principalem longe antefera contra damnatos Pelagianos et quod Augustinus. li. 3. hypothesi. Etiam ad liberi arbitrii velut seorsum ad equum comparat ea que dicta sunt in collaudatione gratie gratanter accipio. utinam deus nobis eam largiatur.

Dicitur Ciprianus

¶ De secundo dico me mihi inculcare toties nisi quod velim libertatis legem per sapientem explicatam cuius et Ciprianus meminit ad Cornelium papam dicens Christus non increpavit resistentes sed magis inersus ad apostolos suos dixit Numquid et vos vultis abire? Servant scilicet legem qua homo libertati sue relicta et in arbitrio constitutus mori sibi appetit vel vitam Hanc inquam legem voluit per sapientem admonendo esse propositam que utique admonitio ad vivos et posteros non vero pre-mortuos pertinet.

Dicitur

¶ De tertio quod clarissimus Doctor tertio citra modestiam me inculcat quasi misere torquentem apostoli verbum non ego sed gratia dei mecum et velim tribuere specialiter operationi libero arbitrii quod non faciat gratia Dicitur plurimum unde hoc sibi in mentem venerit quod ad verba apostoli sola Hieronymus verba addiderit et magis mihi: Cuius gratiam habere ne disputatorem per Notarium habuerit quod mihi imponit? conuenit Quod asseruerim liberi arbitrii spem habere operationem quam non faciat gratia quod non cogitavi quidem de quo remisit me ad scripta per Notarios Verum que posterius induxit per opponendo quod respondendo de gratia desuper data Quis hoc ignorat? cum pueri nouerit istud Jacobi officium donum optimum Unde et Ambrosium recipio asserentem voluntatem esse recepticem bonorum atque famulam sed quod Clarissime doctor mihi asserit voluisse me facere voluntatem reginam hoc inquam factum. Ut in defensione mea conclusionem. 6. posui. Comparata voluntate ad potestates inferiores executrices verum esse volui ipsam esse in anima sicut reginam in regno non Quod ad hoc probabo. in comparatione vero ad gratiam et ad deum famula est et ancilla postrema quod ad Hieronymum responderet alium eius locum ex li. 1. Pelagius colli. 12. euocando vellem dicit Doctor respondisset ad verba Hieronymi per me inducta que libero arbitrio suam dant actiuitatem Dare enim instantiam non est solvere sed obiecta oportet diluere.

iz. de vo: g:

¶ Carolostadius voluit super hec concludere ex Eckii opposita et pene concessis sed Eckius argutissime contendebat horam esse. neque plane concedere Carolostadio. ad Rectores et primarios res redit quorum iudicio in illam horam dilatatum est.

Hora tertia Eckius.

¶ Data expositione ad dictum serui per illud apostoli abundantius laboraui omnibus non ego sed gratia dei mecum volo fortius ostendere replicando apostoli eo loco sensisse et se et gratiam laborasse ultra Hieronymi expositionem hanc allatam Nam sic. b. Bernardus de gratia et libero arbitrio mihi colum. 15. expresse hoc affirmat unde Paulus cuius bona plurima que per ipsum deus fecisset enarrauit.

Non autē ego ait sed gratia dei mecum potuit dicere p me sed q; minus erat ma-
lū dicere mecum presumens se non esse ministrū pfectum sed et opantis quo-
dā modo fortū p cōsensū nihil his verbis expressius qd aduersariū solū pūcere
deberet cum. s. Bern: apostolū hīs verbis se totū opantis non solū ministrū
fateatur. Pterea gratiā z liberū arbi: vnam esse causam totalem operis me-
fitoriū idem Bern: in eadē colūna locupletissime affirmat. Cur? ego sequens
sententiā non tribuo opus meritorū pīm a gratia pīm a libero arbi: verba
Bernardi sunt ista. Sic autē ista cū libero arbitrio opatur vt tñ illud in pīo
pūentat in ceteris comitet. Ad hoc vtiq; pueniēs vt tam sibi cooperetur ita tñ
qd a sola gratia ceptū est pariter ab vtroq; perficiatur vt mixtim nō sigillatim
Simul non vicissim p singulos pfectus opentur. Sic sancti: pater non modo
causalitatē vt actiuitatē liberi arbi: sed et modum eius exponit.

¶ Quarto clariss: Doctor voluit ex me scire an deberet ex me expectare respō-
sionem ad inducendā p dōnationē suam contra me in hac materia cui assensum
prebui Nam ob hoc tñ iter arripit atq; pluribus ipse induxit pter necessita-
tem iudicent me pītores an oim ordinū z seculares theologū a quadringentis
annis ita sint abūcendū quasi Christus qui pollutus est se mansurū nobiscū
vsq; ad consumationē seculi sponsam suam dereliquit. Nec ego qui rem tam
ago theologica Aristotelē suscipio defendendū hoc vnū scio p phōz et pbāz
tium solatio Aristotelē a suis et doctissimis vitijs cōmendatū quoz tam spe-
ciali est iudiciū. tam candida laus. vt a nullo reprobari possit. Ut Cicronem
Quintilianū Platonē et reliquos facile afferre possem. sed vt prefabar rem tam
ago theologica phiam hoc loco non defensusus

Carolo sta: cōdoluī de effectis argumētis Ceckij.

¶ Scire sanctā scripturā non est multas auctoritates memoriter recitare sed
spiritū introclusum in līs et dñm nostrū Christū querere et gustare Insuper
auctoritates ex intentione scribentū proferre. Ob id frustra obstreptit egregius
dñs Doctor: q; pmeditata lectione ad disputatōnē venerim.

¶ Ad auctoritatē quā dñs Doct: induxit ex Augustino videlicet q; Augustin⁹
non destruit lib: arbi: facultatē. dico q; gratia facit opari liberum arbitriū nec
fuit dubium apud me.

¶ Secundo Ambro: de vocatōe oim gentiū clarus est q; lib: arbi: reppit acti-
onem suam a gratia. ad auctoritatē Hiero: aduersus Pelagias: dico q; Hiero:
idem diffuse probat. ad Augustinū l. 3. hypo: cū auctoritatem induxit q;
gratia habet se ad lib: arbi: sicut sessor ad equum. Respondeo q; dñs Doctor
obtusis lacinis legit Augustinū et citat cōtra mentē augustini. Verba aug:
sunt hec. Et imposuit illū in iumentū suū in adiutoriū videlicet gratie incarna-
tionis sue q; sicut scriptū est hic peccata nostra portauit hec Augusti: Est ergo
maio: similitudo q; lib: arbi: habet se ad gratiā sicut infirmus vulneratus ad
iumentū in quo portatur. Karo: dixit Scotum sic Augustinum inducere.

¶ Auctoritas Cipriani nō pcludit p actiuitate speciali lib: arbi: sed sunt alie
auctoritates eiusdē Cipriani que manifeste dicunt q; Christus operatur omnia
bona opera in libero arbitrio.

¶ Quod dñs Doctor concedit lib: arbi: Non habere spectalem actiuitatē in
bonis opibus libenter assumim⁹ cū gratiaz actione et miramur q; in eodē
conflictu. in eadem hora sibi tam egregie dissidet et repugnat. Sed non caret
suspitione quā aliter senserit q; inducit auctoritates quibus probare conat q;
lib: arbi: habeat talem actiuitatem. placet etiam auctoritas Jacobi dicentis
Omne donum optimum desursum descendit.

¶ Ad auctoritatē Bernardi cum dicit ad hoc vtiq; pueniēs vt tam sibi des-
in cept cooperet ita tñ quod a sola gratia ceptū est pariter ab vtroq; pficitur
vt mixtim non singularim simul nō vicissim p singulos pfectus opentur non

Hoc esset pa-
stue receptie
solum

ostendit
nam p ip-
so in libro
de opib⁹
lib: arbi:

Pro ostenta
tōe memorie

Ibi pepit
Karo: alias
cōtictatus

Et legit Au-
gustini vba

Cōtra teclū